

ב"ה

פרשת קורח - כ"ה סיון

גביהא בן פסיסא ואלכסנדר מוקדון

במגילת תענית מובא סיפור שאירע בכ"ה סיון - בזמנו של אלכסנדרוס מוקדון, בזמן בית שני.

זאת אומרת, שמאורע זה (דלקמן) היה בזמן שמעמדו ומצבו של בני ישראל לא היה באופן דגאולה שלימה - כי בזמן בית שני היו בני ישראל במעמד ומצב נמוך יותר מאשר בזמן בית ראשון, כשם שבית שני היה למטה מבית ראשון שהרי בבית שני חסרו חמשה דברים, ולכן נאמר בו "וְאֶכְבֶּד" - חסר ה'^[1].

ויתירה מזו: איתא בספרי קבלה שבזמן בית שני היתה ספירת המלכות במעמד ומצב נמוך יותר ממעמדה ומצבה במשך שבעים שנה דגלות בבל.

ואלו השואלים - היכן המקור לזה בנגלה דתורה?! - מפורש בגמרא "משמתו נביאים האחרונים, חגי זכריה ומלאכי, נסתלקה רוח הקודש מישראל", והרי "מלאכי זה עזרא"^[2], שהיה בהתחלת בית שני. ומזה מובן שזמן בית שני היה במעמד ומצב נמוך יותר משבעים שנה דגלות בבל - כי בכל שבעים שנה דגלות בבל היתה נבואה בישראל (נביאים אחרונים על כל פנים), מה שאין כן בזמן בית שני, שרק בתחלתו היה מלאכי (עזרא), מהנביאים האחרונים.

והנה, כשם שסיפור זה אירע כאשר בני ישראל לא היו במעמד ומצב דגאולה שלימה, מובן, שסיפור זה שייך גם לימינו אלו, כאשר נמצאים בחשכת הגלות.

ובפרט שסיפור זה שייך במיוחד לימינו אלו, ועד שאין כל צורך לבאר מהי ההוראה הנלמדת מסיפור זה בנוגע לימינו אלו, כי הדבר מובן מעצמו, כדלקמן.

תוכן הסיפור הוא:

"בעשרים וחמשה ביה (בסיון) איתנטלו דימסנאי (עוררין בעלי חמס שהיו רוצים ליטול חלק) מיהודה ומירושלים. כשבאו בני ישמעאל לעורר על ישראל על הבכורה, ובאו עמהם שתי משפחות רעות, כנענים ומצרים, אמרו מי ילך וידון עמהם, אמר להם גביהא בן פסיסא . . אני אלך ואדון עמהם . . אם ינצחוני אָמְרו להם הדיוט שָׁכְנוּ נצחתם.

אמרו ישמעאלים כתוב בתורה ביום ההוא כרת ה' את אברהם לאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת, ואנו מזרעו של אברהם, שישמעאל בן אברהם, ונחלוק עמכם. השיב להם גביהא בן פסיסא: כתוב בתורה ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות, וכתוב בתורה ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק, ברחו להם.

ועוד באו כנענים ואמרו ארץ כנען שלנו הוא, שכן כתוב בתורה ארץ כנען לגבולותיה. אמר להם גביהא בן פסיסא: וכי יש גזר דין שמקצתו בטל ומקצתו קיים, הרי כתוב בתורה ויאמר ארור כנען עבד עבדים וגו', עבד שקנה נכסים עבד למי ונכסים למי, ולא עוד אלא שיש לכם שנים הרבה שלא עבדתם אותנו. אמר להם אלכסנדרוס: תשובה נצחת השיב אתכם, אם אתם מחזירין תשובה הרי מוטב, ואם לאו הרי אתם לו לעבדים. אמרו תן לנו זמן שלושה ימים.

הלכו ולא מצאו תשובה, מיד הניחו בתיהם כשהיו מלאים שדותיהם כשהן זרועות כרמיהם כשהן נטועות, הלכו וברחו להם. תנא אותו שנה שביעית היתה, ועשו אותו היום יום טוב.

באו המצרים ואמרו מתורתם אנו מביאין עליהם ראייה, שנאמר ושאלה אשה משכנתה וגו', שישים ריבוא אנשים יצאו מאצלינו כולם טעונים כסף וזהב, שכן כתוב בתורתם וינצלו את מצרים, יתנו לנו כספינו וזהבנו.

אמר להם גביהא בן פסיסא: כלום אתם מביאין ראייה אלא מן התורה, כתוב בתורה ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלושים שנה וארבע מאות שנה, שישים ריבוא היו אבותינו והעבידום בחומר ובלבנים ובכל עבודה חנם בלא שכר, ראו כמה פעולתינו לנו לכל יום ויום סלע לכל אחד ואחד ביום, ישבו פילוסופים וחשבו ולא הגיע למאת שנה עד שהיתה כל מצרים שלהם, הלכו משם בבושת פנים."

והנה, בכ"ה בסיון התנהל הוויכוח של גביהא בן פסיסא עם הישמעאלים הכנענים והמצרים. ומאחר שהם

בקשו "תן לנו זמן שלושה ימים", ורק בסוף שלושת הימים, כאשר ראו שאין להם תשובה, אזי "הניחו בתיכם כשהיו מלאין כו' הלכו וברחו להם" - מובן, שברייחתם בפועל היתה בכ"ח סיון (לאחרי סיום שלושה ימים - כ"ו, כ"ז וכ"ח סיון).

מסיפור הנזכר לעיל רואים שכאשר יהודי מדבר עם אומות העולם באופן המתאים, היינו, שהוא אומר להם בפשטות ובתמימות שכך וכך כתוב בתורה (ב"בייבל" - כפי שזה נקרא בלשונם) - הנה אפילו כאשר הדברים נאמרים על ידי יהודי פשוט ביותר, ואפילו יהודי "גֶבֶן" (כגביהא בן פסיסא), אף על פי כן, מאחר שדבריו הם דברי התורה, הרי הדברים פועלים פעולתם.

ומובן, שזוהי גם טובתם של אומות העולם - כי כאשר הם הולכים ובורחים להם (כבסיפור הנזכר לעיל), אינם ניזוקים כלל, אלא הם נשארים שלמים בגופם ונפשם, מאחר שהם מתנהגים באופן המתאים אליהם.

ולא זו בלבד שהם הולכים ובורחים להם (ובמילא אין צורך להלחם עמם), אלא הם עוד משאירים בתים מלאים שדות זרועות וכרמים נטועים - בדוגמת אופן ההנהגה דאוהבים, ולא כשונאים, שגם כאשר נאלצים לברוח, שוברים והורסים הם את הכל, כדי שהשונא לא יוכל להנות מדברים אלה

וההוראה מזה בנוגע לימינו אלו - פשוטה וברורה, ואין צורך לפרט זאת!

קטע משיחת ש"פ שלה, מבה"ח תמוז. רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשמ"ב ח"ג ע' 1684.

[1] יומא כא, ב.

[2] מגילה טו, א.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח זוזגותו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבייה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה